

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP. A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár

Table with subscription rates: Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 ft - kr., Félévre 5 ft - kr., Negyedévre 2 ft 50 kr., Egy hóra 1 ft - kr.

Hirdetési ár

Othasóbas petitors egyezri beiktatásáért 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetésért küllön 30 kr. - Nyilttér 4 hasábas petitorsórt 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglaljt újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szerda Junius 10.

112. szám.

Hármas-, vagy négyes szövetség.

Olasz irredentisták, angol radikálisok s francia boulangisták versenyeznek néhány nap óta azon hir terjesztésében, hogy Anglia irásilag formálisan csatlakozott a hármass szövetséghez. Az angol alsóházban a minap a radikális Labouchère tett kérdést, Franciaországban a boulangista Millevoyer az elhunyt Jerome herczeg tanuskodására hivatkozik, aki állítólag közölte vele, hogy háboru esetén Anglia az olasz tengerpartokat fedezi hajóhadával: mely tanuskodás annyival becsesebb, minthogy Jerome sógora volt Umberto királynak, és annyival kényelmesebb, mert a halott Jerome bizonyára nem fogja desavouálni az élő Millevoyert. Végül az olasz irredentisták teljes tudéjükből segítenek e híreszteléseket terjesztetni, hisz Olaszország európai politikának gyanúsításáról s ily insznuációk általi megbuktatásáról van szó. De bármily zajos legyen ez a koncert, Európában senkit sem fog elkábitani. Ismerjük az ily manővereket s nem fogunk lépni menni azok intézőinek. Az egész kiabálásnak csak az a célja, hogy bizalmatlanságot keltsen s idő előtt felderítse a diplomaciai titkok, valjon a hármass szövetség megújított-e már, vagy még késik a neki alapul szolgáló szerződések megbosszabítása, mely utóbbi esetben a béke-szövetség ellenzői természetesen eget földet megmozgatnának, hogy megakadályozzák annak megújítását.

Nos hát, ezt a kíváncsiságot könnyen kilehet elégíteni. A „Pester Correspondenz“ Bécsből a legilletékesebb helyről vett értesülései alapján biztosíthat, hogy a Bécs, Berlin és Róma közt függőben levő tárgyalások, a hármass szövetség meghosszabbítása végett, közel vannak a befejezéshez és az illető okmányokat

már legközelebb alkalmasint aláírják. A veszélynek kitenni, mert más hatalmak szintén ugyan azt törekszenek elérni. Ismételjük: a hármass szövetség, hármass szövetség maradjon, Anglia organikus hozzátartozandósága nélkül, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy Nagy-britannia az érdekek pozitíve megállapított identitásának alapján adott esetben a hármass szövetség törekvéseit nemcsak morális, hanem anyagi támogatásban is részesíti.

Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy Anglia tengeri ereje európai konflagraczió esetén mégis eselekvőleg beavatkozzék és a hármass szövetség oldala mellett küzdjön. A laikus is, aki a diplomacia titkaiba nincs beavatva, tisztán látja, hogy lényeges érintkezési pontok vannak a hármass szövetség tendenciója és a legvitálisabb angol érdekek közt. A hármass szövetség politikai tartalma a status quo konzerválása Európában. Az angol érdek pedig parancsolólag követeli a középtengerbőlben a létező hatalmi viszonyok változtatlan fennállását. Ha tehát háboru esetén veszélyeztetetnek látszanék a status quo a Középtengeren és a Dardanelláknál, csak természetes lenne, ha annak megóvása végett Anglia használná hatalmát. Igen, öngyilkosság lenne Britannia részéről, ha azt, amit amaga érdekének elismert, csak azért akarná

zajt már nem hallván — részvételt adóztam szegény ismeretlen szomszédom kisenvedésének s hozzá fogtam a decentralizált eszmék koncentrállásának megkíséréséhez. Tudósítássalom már félig kész voltam midőn egyszerre szobám ablakainak félig nyitva levő vastáblái egy lövés következtében a reájuk hullott lövegek pattanását visszhangozták s közvetlen ezután egy második lövés az üvegtáblákat bezúzta s egy serétszem lámpám üvegét összetörte — az imént még barátságos kis szobát egész sötétté változtatta s csak az alig újuló koncentrállt eszme-menetemet ismét decentralizálta és a különben nem ép nyulszívű katonát kisé aggodóvá tette.

Országgyűlés.

Jun. 9. A közigazgatási vitát ma Tarnóczy Gusztáv kezdette meg, ki sikerrel polemizált az ellenzék szónokaival. Rámutatott a függetlenségi párt néhány szónokának ama furcsa argumentációjára, hogy a jelenlegi vármegyei rendszer bajait túlságosan szűkezik, visszaélést felterolják s mégis a municipálistizmus fenntartását kívánják. A régi rendszer a vármegyei tisztviselői állásokat csak a vagyonos osztály számára biztosította, mert a tehetőség, de szegény emberek a régi fizetésből megélni nem tudtak. Csak a közigazgatás államosítása biztosíthatja azt, hogy a tisztviselői állások arra hivatott és képesített egyénekkel töltsenek be. Az ipar és kereskedelem érdekei nem találtak oltalmat a municipálistizmus mellett.

Böthy Ákos kijelentette, hogy bive az államosításnak, de a törvényjavaslatot nem fogadja el, mert rossz és a közvélemény nincs kellőleg előkészítve. Szónoki lendületet nyert beszéde, midőn arról beszélt, hogy a multban mint gyűjtötte össze a magyar nemzet szabadságának biztosítékát a vármegyekben s mint engedte át ezeket 1848-ban a parlamentnek. Élesen támadta ezután a vármegyek közigazgatási bizottságait s a főispáni intézményt, amely csak a pártpolitika ügynökségéül szolgált eddig is és fog ezután is szolgálni. A mérsékelt ellenzék és a szabadelvű párt között a válaszfalt nem csak az államosítás kérdése képezte; eltérő nézetben van e két part a 67-iki kiegyezés értelmezésére s számos katonai dologra nézve is. Ezenkívül Böthy nem bizik abban a kormányzati politikában

és szellemben, amelyet a szabadelvű párt kormányja képvisel.

Sóvágó Gábor h. bűszörményi képviselő nem fogadja el a törvényjavaslatot, amely tulajdonképen az „önkormányzat megsemmisítéséről“ szól. A megígért garanciákban nincs bizalma. Pártolja Szederkényi határozati javaslatát.

Hóitsy Pál beszélt végül a municipálistizmus mellett.

Ezen az üléseu mutatta az elnök Hajdu-Bűszörmény város közönségének Sóvágó Gábor képviselő által beadott kérvényét, amelyben a közigazgatás és önkormányzat rendezéséről a vármegyekben című törvényjavaslat visszautasítását kéri.

Hová épüljön a főreáliskola.

Debreczen jun. 10. Debreczen város főreáliskolája f. évi szeptemberben állami kezelésbe megy át; ugyanekkor megnyílik a VII-dik osztály, a miből önként következik, hogy az 1891/92-dik tanévvel beállítatik a VIII-dik osztály is. Ezzel teljes lesz a csonka iskola. A városnak 9000 ft évi hozzájáruláson kívül az állami kezelésbe való átadástól számított három év alatt állandó iskolaházat is kell építtetnie.

A város telekre 35000 frtot, épülete 130,000 frtot és berendezésre 6000 frtot szavazott meg.

Két vélemény áll szemben egymással. Az egyik ragaszkodik ahhoz, hogy a városi közgyűlés által már egyszer megajánlott összeg keretén belül kell a telket beszerezni. A másik nézet azt emlegeti, hogy miután a telkek ára az utolsó két év alatt felszokott, a város kénytelen lesz 35000 frtnál magasabb összeget költeni telkekre és ezért ne tekintsen az árkülönbségre, hanem azt nézze, melyik telek a legeslegalkalmasabb.

A város megbízottjai különböző utcákon egész sereg házkat megtekintettek, amelyek többé-kevésbé kielégíteni látszóttak egy közép iskola épületéhez fűzött igényeket. Tudakozódtak az árak felől.

Tizenkét telket és telekcsoportot vetek kombinációba, még pedig a következőket:

- I. Csapó-utcán a Budaházy, Kairnath, Kenderesi házak, áruk 55000 ft. II. Hatvan-utcán a Jeney, Dusóczky, B. Szabó féle telkek, értékük 73000 ft.

Mig Száli bazár szűk utcájában voltam, feltűnt azon körülmény, hogy minden lövés az égboltozat felé a magasba volt irányítva. A lázadás kiütését és a magasba lövöldözést nem tudtam ugyan öszhangba hozni, de megnyugodtam abban, hogy ezen görög negyedben talán csak a szervezkedés illetve toborzás céljából lövöldöznek.

A már valamivel szélesebb galatai főutrá érve, valóságos népvándorlást és általános menekülést láttam, miket a javveszélések, szivettépő sikoltozások és lövöldözések ezernyi és ezernyi visszhangjai kísérték. Tudakozó kérdéseimre csak azt felelték, „bak gökem“ (nézz az égre). Ezt megtettem és ekkor . . . . . felettünk látam a megfogyatkozott holdat lebegni, mely is egypár lángvörös folttal részenkint be vala borítva.

En ezen természeti tüneményt, melynek megjelenéséről ugyan mi sem volt jeleze — mint egy tapasztalatokban gazdag és világot látott férfi, habár az asztronomiát csak ugy hirtéből ismertem — minden asztronómiai műszer nélkül is azonnal egy holdfogyatkozásnak tudtam konstataálni: sehogy sem tudtam azonban a veszedelem és e között az oki összefüggést megtalálni. Mig e fölött töprengve a nagykövetség felé írtam: a maszkírozott hold, mintha a rettegőket és kétségbeesetteket maga is megsajnálta és játékát megbánta volna — felöltötte mindennapi köntösét s szokott nyájassággal mosolygott le alá.

Ezen toilette-változtatás és a nyájas arcz véget vetett a javveszélések és lövöldözések hosszú sorának — s mindenki felocsudott ijedelméből s a rend és nyugalom helyre állt.

Most már bővebben lehetett a „esők fenn“ miben rejleséről kérdészködni. Be-mentem tehát egy török kávéháza, hol is a napkeleti bölesek egybegyűlése, Mekkát egy már huszonötzör hallott hadszi baba (szent atya) definálását hallgatták. A hallgatók közé ösztönszerűleg magam is sorakoztam, hol is a „szent és böles“ beszéd után szegyenkezve

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Mire jó a holdfogyatkozás?

Kritikus napok jártak; nem ugyan Falb methodusa szerint, hanem ugy diplomáciai nyelven érte, mert ezen kis történet az utóbbi orosz török háboru idejére esik. Konstantinápolynak Galata negyedében Száli bazárban laktam. Estefelé az imán az ő félelmetes és kísérteties „Alláh il Alláhját“ már elzengte s közel jért az idő 7 órához, midőn hazavetődtem. Mint az akkor még virágjában élő, de időközileg ez árnyék világából elköltözött néhai „Kelet“ külföldi tudósítója, az a nap requirált legújabb hírek feldolgozásához készültem, asztalomboz ültem. Erdekes anyag ekkortáiban bőségesen levén, tehát csak a kronologikus csoportosításon kellett fejemet kisést törni. Hogy a sorrend összeállítására minél előbb sikerüljön, nargilém tümbekijét megtöltve bodor füstöt eresztettem a szétomló füstfelleg között. A matematikailag legpontosabban kiszámított terv már megvolt, s tollat ragadtam, hogy az eszméket, illetve híreket annak módja szerint papírra tegyem. Alláh segítségével tudósításomban már néhányat regisztráltam is, midőn a szomszédos szobából, mely „a lá turka“ csak egy pár vékony deszkával volt elkülönítve — nyöszörgést hallottam; ez ugyan nem lepelt meg, mert ugyanily, sőt erősebb nyöszörgések már az előző nap egész éjjelen is fütanujának kellett lennem. Az eddigi halk hangon tolmácsolt fájdalmak azonban mindinkább erősebb kifejezést nyervén — egy súlyos b teg ottlétét tudtam konstalálni. Ily nem ép irigyleadós esud és nem egész magányosságban csak természetes dolognak fogja kedves olvasóm találni, ha a már előbb tervszerűleg koncentrállt eszmemenem a nargiléből jövő bodor füsttel együtt — a természet törvényeinek engedve — magát szépen decentralizálta. Mindegy fél óra múlva azonban a szomszéd szobából több

ciőt egyáltalán nem tudtam valami kellemesnek találni. A helyzet minden veszélyessége mellett is azonban, mint affele harczedett katoná, kiszolgáltam egy császárt, egy királyt, egy szultánt és egy — már sajnos nem létező — ország eszmenybeli fejét, lélekjelenlétem megtartva s feladatomb magaslátára emelkedve — legelőször is papírjaim megmentésére gondoltam; nehogy azonban — mert ép papirokról beszélek — kedves olvasóm valami börsziánernek is tartson, azt is megsugom, hogy ezek voltaképen nem olyan közönséges értékpapírok, hanem okmányaim voltak, miket is forgópapírtaloyommal együtt, mint véres verejtékkel szerzett és öszszetakarított öszses vagyonomat magamhoz véve — lélekszakadva futottam le a rozoga fabáz meg rozogabb lépcsőin az emeletől, ki az utcára, hogy a nagykövetségi palotába, hol is a tervszerű védelemnél én is valami parancsnoki állásra voltam deszignálva — pontosan megjelenhessek. Az alig három méter széles — azaz inkább szűk — és sötét utcára érve a fegyverekből kiszőkő miniatúr kiadásu cométák karkainál egyebet nem láttam; hallani azonban annál többet hallottam, görög, török, örmény stb. nyelveken a fejkétségbejött segélykiáltásokat. Feltűnt azonban, hogy tulajdonképen „Alláh böjük, Alláh doghru“ volt hallható, s már-már azt kezdtem vélni, hogy a nekünk szent vérfürdőben maguk szegény török testvéreink fognak megfürödni. Az öszse-vissza és kétségbeesetten futkosókat a történet okai felől kérdezve — egyéb választ nem nyertem mint „csok tena vár“ (nagy baj van). Így tehát csak annyit tudtam, mint előbb. Közben a közvetlen Péra alatt, illetve tópháze előtt állandóan horgonyzó hadihajók is ákezióba léptek s iszonyu bömböléssel rázkódtatták meg a levegőt. Most már teljesen tisztában voltam azzal, hogy a rebesgett mérszárlás akuttá vált és hogy az idegen hadihajók a török negyedekeket bombázzák.

III. Ugyancsak Hatvan-utczán az 1569, 1570, 1571, 1572 sz. házak; drágák.
IV. Czepléd-utczán a Patay, Horváth, Borusz házak. Csak nagy áron megszerezhetők.
V. Ugyancsak Czepléd-utczán, Tóth Lajos, Kulcsár, Budaházy telkek.
VI. Péterfián Dobrai, Szilágyi Csáky házak, a Rottlerház és a katonai fogház. Sokba kerülnek.
VII. Csapó-utczán Barosayház és a kovács kaszárnya. Amaz 22000 frt.
VIII. Csapó-utczán Fodor József háza, szomszédos három telekkel. Jóval drágább az előirányzott összegnél.
IX. A Nagyhatvan utca 1099, 1110, 1101, 1098 sz. házak; területük nem elég, mégis drágák.
X. Széchenyi utczán a Simon és Medgyesi házak; sokat kérnek értük, területük kevés.
XI. Nagy-Hatvan utczán a város tulajdonát képező 1551. sz. telek, e mellett a Kádár István és a Szabó József háza, amelyek együtt 1494 □ öl területtel bírnak, a két magán telek pedig 22000 frtért megszerezhető.
XII. Nagy-Váradutczán Molnár Györgyné telke 1793 □ öl területtel, 46000 frt eladási árral.
A miniszter reáliskola helyül legalább is egy 1200 □ öl (5000 □ méter) területű telket követel.
A fentebb elsorolt házak udvarai és telekszomszédok legnagyobb részben 700-800 □ öl területűek és valamennyinek megszerzése, kivéve a XI. sz. alattiakat, többé kerülne 35000 frtnál.
Ugy hogy kettő jöhet különösen számításba. A XI. és a XII. szám alatt elsorolt házak csoportja.
De ezek is csak azon esetben, ha egyik oldalon világító udvar, még inkább, ha új utca nyíltatik, a melyre különben is közigazgatási, tüzrendészeti szempontból nagy szükség van.
Hatvan utczán ez a kereszt utca egy nagy-utca telek kisajátítása által volna megnyitható. Még pedig, hogy az iskola leti világítást kaphasson a Szabó József és gyékmekei tulajdonát képező nagy-utca 1613 sz. ház megvételével, amelynek ára 10000 frt. Még így is 3000 frt. megtakarítható volna a 35000 ezerből, illetőleg az az új utca rendezésére vagy más célra felhasználható.
Igy egy költséggel két nagy tervet valósíthat meg egyszerre a város.
Ha az iskola a Molnár Györgyné telkére építtetnék, akkor Varga utczán kellene Molnár Mihályné telkét megvenni; de ez nem eladó és aligha volna 13000 frtnál kevesebért megszerezhető.
A reáliskolai felügyelő vegyes bizottság, valamint a tanács a hatvanutca 1551, 1552, 1553 és a nagy-utca 1613, sz. házak megvásárlását javasolja a holnapi közgyűlésnek, nem csak fiskális szempontból, nemcsak, mert ezáltal kettős cél lesz elérve, hanem sokkal inkább azért, mert ez a hely a reáliskola céljainak a legjobb tekintetben igen jól megfelel, jobban mint egyik másik telek csoport a felsoroltak közül.
A városnak egyik széles, szellős főutcáján, de mégse zajos, élénk forgalmi vonalon esik; aránylag a közel kollegiumhoz, a gazdasági iskolához, a kereskedelmi akadémiához,

vonulat fölé, mert láttam és beismertem: hogy az én gazdag tapasztalataim, világismeretem s az asztromiáról hangoztatott tudományaim a keleti bölcsek észéhez képest semmi egyéb — mint blitri.
Ugyan is arról győztek meg, hogy a holdban egy nagy véres kigyó volt, mely az az ozmán birodalom minden igazhitű és ráhájának élete ellen akart törni s ezt kellett megsemmisíteni. És valóban a mi nem sikerült a lángeszű amerikaiaknak, sikerült az a napkeleti bölcseknek, mert ők a holdba tudlónni, sőt mi több: oly határozottan tüzeltek, hogy az abban sárkányfogait mutogató szörnyeteg ellentállásra képtelen lépén — a küzd térről vissza kellett, hogy vonuljon.
Hogy ezen zürzavar és lövöldözés nem csak a véres kigyót, hanem egy néhány igaz és nem igaz hívt is egyszersmindkorra ártalmatlanná tett, arról másnap (török szokás szerint az agnosztálás végett három napig) az utczán haggyott halottokról alaposan meggyőztették magunkat.
Ez után ugye nyájas olvasóm azt fogja kérdezni, kinek gyászos kimúltához eszményi részvétemet már ki is fejeztem, de a ki még nem halt meg, és a kiról az orvosnók teljesen lemondottak, s a ki már két nap óta élet és halál között lebegett anélkül, hogy valamely resultátum észlelhető lett volna — az utczán támadt iszonyu lövöldözés és jajtuntetésű nagy ijedtségében szerencsésen keresztül esett a krizisen s a ki esett harcosok helyett egy leendő harcost adott az ozmán birodalomnak.
A hol tehát az orvosi tudomány tétlenül megállt és segíteni sem tudott — segített ott a holdfoggyatkozás.

Lakos Lajos.

lónonatu vasut mentén, közte a piacznak és egy vasuti állomásnak.
A telek nagysága és területe is kedvező, amilyen az épület a világítás, szellőztetés, egészségügy követelményei szerint jól elhelyezhető.
Főhomlokzata 24 öl, oldal homlokzata 47 öl lehet, amaz északra, emez keletre.
Még az esetben is, ha tekintettel az ezen oldalon elutó lóvasutra, mely jövőben teheráru forgalmat is közvetit, az épület az utcai vonalától annyira beébb épül, hogy előtte kis kert alakíthatassék, ami igen okos dolog lenne, — még ezen esetben is játszó és tornaudvarnak elegendő tar maradna.
A reáliskolai tanárikar ezzel szemben a tojásadalaku város főterületét képező Várad-Piacz-Péteriá utczákhoz közelebb eső helyet keresve, sorrend szerint következő négy helyet hozza javaslatba.
1. a nagy-csapó-utca Kainrá Budaházi telket, 2. a Hatvan-utczán, a Pásti köztől nyugotra eső Jenéi, Dusoczky, Szabó-féle telkeket, 3. a Pásti köztől keletre, a Mester utczával szemben lévő telkeket, 4. a Hatvan és Mester-utca sarkán lévő Mayer, Hody és Szép-féle házakat. Legjobban ez utóbbi csoportot ajánlja, amelyek együtt 5000 □ méter területtel bírnak, utcai homlokzatuk 29-30 öllet tesznek és 45000 frtért megszerezhető (?)
A mi véleményünk szerint a közgyűlés akkor oldja meg helyesen a kérdést, ha a tanács javaslatát fogadja el.

Egy emberbaráti egyesület.

Debreczen jun. 8.

A Zion debreczeni betegsegelyzo egylet folyó hó 7-én délelőtti 10 órakor népes közgyűlést tartott, mely alkalommal bemutatott a belügyminiszter ur által minden észrevétel nélkül jóváhagyott alapszabályok. Simonovits Rezső egyleti titkár felolvasta az egylet eddigi működéséről szóló jelentést. E szerint az egylet eddig 850 rendes és 45 pártoló tagot számlál. Az ez évi költségvetés 1462 frtban van megállapítva, mely összeg túlnyomó része gyógyszerre és betegsegélyezésre van szánva. Az egylet tiszta vagyona május hó végén 581 frt 05 kr volt. Dr. Balkányi Emil és dr. Burger Péter egyleti orvosok 61 rendes tag családjánál 261 esetben nyújtottak eddig orvosi segélyt. A jelentés végén lendületes szavakban felhívták az egyleti tagok az egylet megismosodásán és felvirágoztatásán való közreműködésére.

Az ülés főtárgyát a diszelnök választása képezte, mely állásra az elnökség indítványa folytán egyhangulag és nagy lelkesedéssel Dr. Popper Alajos ur választott. Dr. Popper Alajos ur egy 5 tagú küldöttség által kértett fel az ülésben való megjelenésre. Megérkezésekor a lelkes éljenések elhangzása után Stern József elnök egyszerű, de az érzelmelegetől áthatott hangon üdvözölte a megválasztott diszelnököt, mire Dr. Popper Alajos ur következő tartalmu szép beszédben válaszolt:
Tisztelt közgyűlés! Én a mennyire meg vagyok győződve, hogy az egylet célja üdvös, ép oly erős bennem a hit, hogy a legszebb reményekre jogosít fel bennünket, hogy idővel fel is fog az virágozni. Meritem pedig ezen hitet az egylet eddigi működéséből; meritem azon buzgóságból és lelkesedésből, melyet azon általam igen tisztelt férfiak tanúsítottak és folyton tanusítanak, kik ezen egylet eszméjének megpendítői és kezdeményezői valának; és mivel hiszem, hogy ezen buzgóság és lelkesedés ezentul nem fog náluk hiányozni, hanem minél nagyobb mérvet öltetni: ezért hiszem én az egylet jövőjét biztosítva! Nem szükség erre egyéb, mint az egylet minden egyes tagjának további lelkes közreműködése, főleg pedig a vezető férfiaknak buzgósága és kitartó áldozatkészsége, mindeken előtt pedig a kölcsönös testvérszereteten alapuló egyetértés, Szemem előtt lebeg ama jelszó, melyet a belga pénzümeken olvassunk:

Concordia res parvae crescunt: Egyetértéssel a kicsi dolgok nőnek és gyarapodnak; egyenlenség mellett a nagy dolgok is tönkre mennek. Ezen jelszó nálunk is áll; ezen egylet is élni virágozni fog egyetértés és buzgó együtt működés által. Es ezen hitben és meggyőződésben fejezem be igénytelen felszólalásomat lelke mélyéből kiáltván. Eljen a Zion egylet!
Szünni nem akaró éljenések kísérték a tisztelve szeretett diszelnök beszédét s miután még Dr. Balkányi Miklós ur indítványa folytán Stern József elnök, Weisz Sándor alelnök, Schwarz Vilmos pénztárnok Schwarz M. L. ellenőr uraknak és az egész választmánynak buzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, az ülés véget ért.

Napi hírek. Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az igaztató kiadó hivatal és az irattár a felekek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.
Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6 óráig.
Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.
Museum a kollégiumban nyitva vasárnapoként d. e. 10-től 12-ig.
Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit-fürdő” nagyertermében.
Junius 11. Rendkívüli váosi közgyűlés, Junius 21. Négyeleti közgyűlés d. u. a város-házán.
Junius 28. Iparosokörüné júniálisa a „Margit-fürdő”-ben.
Hajdumegye közigazgatási bizottsága hétfőn tartotta június havi ülését, grf. Dégenfeld József főispán elnöklelte alatt. A május hónapról szóló jelentéséből adjuk a következőket: A személyes vagyonbiztonság jó volt. Tüzeset 6 jelentett meg, mind jelentéktelen. A hasznos háziállatok egészségi állapota teljesen jó volt; járvány nem mutatkozott. Földművelésügyi közönségben azonban 9 takonykóros ló kiirtott. A község összes loállománya meg-

vizsgálatott. Ezek közt beteg ló egy sem volt. Ugyforgalom igazgatási összesen 986 db. Elintéztetett 939, közig. bizottsági 101 db. elintéztetett 66 db. Börtönügyi. A büszörményi fiók fogházban volt május hó végén 43 férfi, 12 nő. Fegyelem, rend, egészség kielégítő volt. Közmunka váltás czimen befolyt 1200 frt. A közmunka váltás tartozásából 4595 frt leiratott. A debreczenifüzesabonyi-ohat-polgári h. é. vasut építése annyira előre haladt, hogy az már jú. 15-ke körül a forgalomnak átfog adadni. Adóügyi. Egyenes adóban befolyt 76456.41. Hadmentességi díj 128.51. Bélyeg jövedék 12223.48. Jogilleték 13442 frt. Díjjövek 26.94. Fogyasztási adó 5802.27. Italmérségi adó 10419.33.

Bethlen Mikó Róza grófnőt ma délután 5 óra után szállítják el ősei nyugró helyére, Előbb Dicsőfő József lelkész rövid imát mond koporsója felett. A czepléd utca Szombathy féle házánál lévő lakásán egy tágas utcai szobában felállított díszes ravatalt tegnap és ma sokan látogatták. A kapualj, valamint a halottas szoba iekével van bevonva, a ravatal körül díszruványok virágok, koszorúk pompáznak. A már lezárt koporsó már ma délelőtt el volt borítva szebbnél szebb koszorúkkal, melyeket a rokonok, barátok, tisztelők küldöttek. — A boldogult grófnőről, aki példányképe volt a lelkes buncseledeknek, az összes fővárosi lapok kegyelettel, sőt magasztalólag emlékeznek meg, az országos vöröskereszt egylet igazgatósága következő táviratot küldötte: „Nagyágos Simonffy Imre vöröskereszt egyleti elnök Urnak Debreczen. Gróf Bethlen Mikó Róza elhunytát öszintén fájlatjuk és kérjük a választmánynak részvétünk tolmácsolni. — Temetésén képviselőtünk gróf Mikes Miklóst, gróf Schwenitz Gyulánét és Rózahugyi Aladárt kértük fel. az igazgatóság Gróf Csokonics Endre, Darányi Ignác.

Vizsgarend. A debreczeni róm. kath. elemi fiu- és leányiskolának az 1890/91. iskolai évet bezáró nyilvános közvizsgálati a következők sorrendben lesznek: — Junius 17-ikén az I. fúosztályban, 18-ikén a II. fúosztályban, 19-ikén a III. fúosztályban, 20-ikén a IV. fúosztályban, 22-ikén az I. leányosztályban, 23-ikén a II. leányosztályban, 24-ikén a III. leányosztályban, 25-ikén a IV. leányosztályban, 26-ikén az V. leányosztályban, 27-ikén a VI. leányosztályban. 29-ikén hálaadó istentisztelet. A vizsgálatok d. e. 1/9 órakor kezdődnek. Ezen vizsgálatokra a t. cz. szülöket és az iskolai ügyek iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. Debreczen 1891. június 9. a róm. kath. elemi iskolák igazgatósága.

Festmények elárvérezése. Rmlítettük már tegnap, hogy a képiállítas tulajdonosa összes festményeivel főleg a budapesti mikereskedésben felhalmozva levőkkel Berlinbe készül, a hol a magyar munkákat nagyon szívesen vásárolják. De mert a műáros azt óhajtaná, hogy az itt kiállított képek elomagolása és szállítási költsége minél kevesebb gondot adna neki, elhatározta, hogy holnap osütörtökön az eddig el nem adott festményeket nyilvános árverésen adja el. Az árverés d. e. 10 óráról 12-ig, délután 3-tól 6-ig lesz. A kikiállítási ár jóval a beszerzési áron alul fog történni, a mi körülbelöl a képekre jegyzett eladási árnak alig a felét fogja tenni. Az isten tudja mikor lesz ismét hasonló alkalma a közönségnek eredeti festményekhez juthatni ily rendkívül olcsó áron, s bízünk is, hogy a kép-vásáron holnap mindenki ott lesz, a kinek vagyoni állása lehetővé teszi, hogy lakását eredeti szép képekkel díszítse. Holnap a képvásáron a napján a kiállítást mindenki díj nélkül látogathatja, vagyis ingyen belépés mellett élvezheti mindenki a kiállítást. — Mi magunk meg vagyunk róla győződve, hogy a műáros e kedvező alkalmat azért rendezti a közönség számára, hogy Debreczenben a hova újabb és újabb festményekkel le lerándulni szándékozik, — a legjobb véleményt keltse maga iránt.

Kutatás a városi levéltárban. Debreczen városnak a múlt századokban elfoglalt kiváló állásából, már akkor is fontos szerepléséből, eseményekben gazdag történetéből következik, hogy a városi levéltár, mely a török pusztítások és a gyakori tüzvések dacára is meglehetősen épségben maradt, sok becses adatot rejteget a régi tanácsjegyzőkönyvekben, a megsárgult iratok között. — Ez ideig igen kevés történetíró vette magának azt a fáradságot, hogy ezen iratok között kutasson. Szűcs István Debreczen város történetének nagyérdemű megírója dolgozott legtöbbet a levéltár adataiból, aki szerencsés volt beltekinteni a mindekkoráig féltékenyen őrzött magán levéltár számos okmányába is. A legtöbb okmány, különösen a birtokviszonyokra vonatkozók ismeretlenebbek a világ előtt, mint a legsötétebb Afrika. — De majdszak feltárta a történetbuvárok előtt ez az ismeretlen gyűteményben lapangó gazdag adatkiincs is. — Sokat jegyeztek a régi protocolumokból Köváry László és Kolesvári Sándor kolozsvári egyetemi tanárok. Szilády Aron pedig 180 db. török nyelven írott oklevelet és egyéb írást tanulmányozott át. Legújabbban Széll Farkas debreczei kir. táblai tanácselnök, a kitünő történetbuvár vállalkozott arra a gyümölcsöző munkára, hogy azokat a

zt beteg ló egy sem m igazgatási összeesen 939. közig. bizottsági 5 db. B ő r t ű n ű g y. tábzan volt május hó Fegyelem, rend, egész- 6 z munka a váltáság. A közmunka váltáság leiratott. A debreczeni h. é. vasut építése egy az már jún. 15-ke og adati. A d ő ü g y. 76456.41. Hadmentes- jövedék 12223.481/2. jövek 26.94. Fogyasz- érsi adó 10419.33. öz grófnőt ma delü- ák el ősei nyugdí- József lelkész rövid lett. A cseleged utcazi ál lévő lakásán egy felállított díszes rava- sokan látogatták. A ottas szoba ikegével körül díszítvények páznak. A már lezár- t el volt borítva szab- melyeket a rokonok, ttek. — A boldogult épe volt a lelkes bun- fővárosi lapok kegye- emlékeznek meg. Az egylet igazgatósága üldötte: „Nagyásos erezt egyetűi elnök Bethlen Mikó Róza Ajlajuk és kérjük a linket tolmácsolni. — kre gróf Miksa Mik. ulánét és Rózsahegyi az igazgatóság. Gróf yi Ignác. debreczeni róm. kath. oláknak az 1890/91. ávános kövizsgálatai a lesznek: — Junius an, 18-ikén a II. fu- fuosztályban, 20-ikén 22-ikén az I. leány- II. leányosztályban, 23-ikén a IV. az V. leányosztály- osztályban. 29-ikén vizsgálatok d. e. 1/9. vizsgálatokra a t. c. z. gyek iránt érdeklőd meghívjuk. Debreczen kath. elemi iskolák verezése. Említettük pkiállítás tulajdonosa g a budapesti müke- levőkkel Berlinbe r munkákat nagyon mert a műáros azt állított képek elcso- ltsége minél kevesebb ározta, hogy holnap nem adott festménye- erésen adja el. ól 12-ig, délután 3-tól jóval a beszerzési mi körülbelül a ké- rnak alig a felét fogja rtesz ismét hasonló redeti festményekhez eső áron, s hisszük holnap mindenki ott lálna lehetővé teszi, p képekkel díszítse. s n a p j á n a kiál- látogathatja, vagyis vezetheti mindenki a meg vagyunk róla s e kedvező alkalmat számára, hogy Deb- es újabb festmények- kézik. — a legjobb ánt. levéltárban. Debre- zadokban elfoglalt kor is fontos szerep- gazdag történetéből levéltár, mely a akori tüzvészek da- égben maradt, sok régi tanácsjegyző- iratok között. — etirő vette magának ezen iratok között m Debreczen város megírója dolgozott áiból, aki szerencsés akkoráig féltékenyen os okmányai is. A a birtokviszonyokra k a világ előtt, mint De majdesak feltarul az ismeretlen gyűj- zdag adatkinis is. égi protokolumokból olovsvári Sándor k. Szilády Aron en írott oklevelet zott át. Legújabban kir. táblái tanács- bvár vállalkozott ra, vagy azokat a

kincseket aknázza ki, amelyekkel keveset vagy épen semmit se törődtek még eddig a kutatók. Hogy Széll Farkas szép eredményeket fog elérni és Debreczen városnak tanulságos, csaknem páratlan történetére új világosságot is fog deríteni, azt annál inkább reményelhetjük, mivel 6 nyolcz láda rendezetlen, még eddig ösmertelen tartalom régi iratot is át fog kutatni. Ezeket valamikor régen, mint haszontalan lim-lomot felhordották a városháza padlására. Nem régen azonban a tűzveszélyes, különben pedig becsesnek sejtített irat-tömeget a tanács onnan leszállította, hogy a levéltári hivatal üres idejében neki gyűrűközzék és kielejtesse az értéktelenekeket, rendbe szedje a becses darabokat. Széll Farkas sokkal több jártassággal és hivatottsággal önként vállalkozott erre az érdekes poros munkára. Még eddig csak elenyésző csekély részét ezen iratoknak nézte át. Egyetlenegy napi munka után már is váratlanul szép az eredmény. — Tömérdek missilis levelet talált, amelyek híven festik azt a kort, melyben keletkeztek. Igen sok levele van a két nagy Domokosnak, Mártonnak és Lajosnak; gróf Károlyi Sándornak, Rákóczy generalisának hat levele; gróf Batthyány Lajos nádornak is több Debreczen városához intézett levele; adóösszeírások a 17. század végéről és a 18. század elejéről, amelyekből összeállítani lehet Debreczen akkori népességét, vagyoni helyzetét, a különböző iparágak állását stb. Megvan 1707-ből a város számadása. Ezen kívül sok, igen sok érdekes írás különböző dolgokról és személyekről. — Széll Farkas főként a műveltség történetre és a Rákóczy korszakra vonatkozó adatokat keresi. A Rákóczy korbeli adatok után még Thaly Kálmán sem kutatott ezen levéltárban. A rendezett iratok között is számtalan érdekes, még eddig nem eléggé méltatott adat vár feldolgozásra. Ezt a munkát nagyon megkönnyíti egy kitűnő mutató könyv, amely 1449-től—1751-ig van elkészítve. Széll Farkas nem győzte eléggé dicsérni a városi közelelvárt gazdaságát érdekes tartalmu iratokban.

— Gyászjelentés. Unger Gusztáv debreczeni kir. ítélő táblai bíróság neje szül. Sereghy Aranka, mint szülők a magok, valamint gyermekeik: Irma, Lajos, Aranka, Lujza, Margit, Gusztáv és József, valamint a nagyszülők és a kiterjedt rokonság nevében is a legmélyebb fájdalommal tudatják feledhetetlen elsőszülött fióknak, a szeretett testvérnek, unokának és rokonnak, Unger Béla mérnökjelöltnek, 22-ik életévében folyó hó 8-án délután 3 órakor, a haldoklók szentségeinek átjatos felvétele után, 9 havi keresztényi türellemmel viselt betegség következtében történt gyászos elhunytát. A drága halott földi részei f. hó 10-ik napján, délután 5 órakor fogvakia szülői háztól a róm. kath. egyház szertartásai szerint a hidontuli temetőbe örök nyugalomra tétetni. A megboldogult lelki üdvéért az engesztelő szent miséldozat f. hó 10-én, délelőtt 11 órakor a római kath. székesegyházban fog az egkek Urának bemutatattani. Szathmárt, 1891. évi június 8. Aldás és béke hamvaira!

— Dohánytermelői figyelmébe. A debreczeni pénzügyi bizottság Debreczen város határában az 1891 évre dohány termelési engedélyt nyert egyének földterületeinek földmérésére a következő határnapokat tűzte ki u, m. újföldeken e. hó 22, 23 és 24-ét. Ebes és Ondód pusztákon 26 és 27-ét. Pallag pusztán 29-ét. Szepes pusztán 30-át. Egyidejűleg felhivatnak a termelők, hogy a földmérésnél személyesen, akadályoztatásuk esetén pedig a városi hatóságnál bejelentendő megbízottjaik által jelen legyenek és érdekeikre felügyeljenek, mert ellenkező esetben távol léte jelöltek hogy a pénzügyorség eljárásában megnyugadtak. Mező rendőr kapitányság.

— Debreczen régi látképe. A városi levéltárban néhány évvel ezelőtt, már S z ű c s István három kötetes becses munkájának megjelenése után, találtak egy kömetzetű rajzzal ékesített czéh-mester bizonyítványt. A debreczeni asztalos czéh által a vándorló mester legények részére kiadni szokott szolgálati bizonyítvány egy példánya ez, építészeti motívumokkal, asztalos jelvényekkel, kővér angyalokkal, Debreczen várost ábrázoló rajzzal és a város czimerével ékesítve. Epen ezen rajz teszi értékessé a czéh-bizonyítványt, mert minden rajzolásbéli gyarlósága daczára is fogalmat nyújt nekünk arról, hogy milyen formán nézhetett ki Debreczen város a mult század második felében, nevezetesen az 1780-as években. A templomok, tornyok magasan kiemelkednek az egynehány emeletes házzal együtt, a sűrű egymáshoz simuló apró földszintes házak közül. Megtudjuk, hogy a Szűcs István történetében fedél nélkül rajzolt vörös tornyoknak, karcsu, piramiszerű sisakja volt, a négy sarkon főktornyocskákkal, épen mint a szamosháti kálvinista falvak tornyai. Az ősi András templom tornyát körülbelül egyformán fűnteti fel a czéh bizonyítvány is, a Szűcs István munkája is. Csak hogy az előbbeni szerint karcsubb a torony, magasabb a sisak s úgy látszik, mintha körülüftöz fedelesegerkelye lett volna a torony. A régi kollégium főbejárát képezett torony is épen olyan vereshagyma alakú fedele volt, mint a kistemplom tornyának. — A kistemplom tornya híven mai alakjához van rajzolva. A kath. templom tornyai még akkor csak a templom fala magasságáig voltak felépítve és alacsony gula szerű fedéllel beborítva. A templom fedelének déli végéről kettős kereszt

tes fatorony nyult fel. A Ferencz rondiek zárdája (most dobányraktár) a mellé épített kápolnával egészen a város szélén fekk. Tul ezeken egy vékony tornyon kápolna látszik, talán a kath. temető kápolnája. Közé- lében egy olyan alaku magasnak rajzolt ház emelkedik amilyen a régi szőház tisztí lakása, Anna utca végén. Kívül a szélső házson egy földszintes ház látható, előtte keresztel. Ez a kath. szegény ápolda, mely mellett most is van egy feszület. Míg a ferencziendiek zárdája elől régen eltűnt ez a felekezeti jelvény. Egészen elválna a város háztömegetől fekszik egy néhány nagyobb és kisebb épületből álló házacsoport, közepén sima hegyes fedelű tornyos templommal. Ez az ispotály, — amelyet kétszáz évvel ezelőtt építettek erre a helyre a debreczeniek, éppen annyira Debreczenhez, mint a még akkor létező Bódogfalvához; bizonyosan nem azért, mintha a szegények számára nem építhettek volna a város belterületén hajlékot, hanem ama magasabb szempontból, a melyet egyes embernek élet bölcseségnek, városnál, államnál az élet-politikájának neveznek; a mit ugyis kilehet fejezni, hogy a nagyobb hal feljárja a kisebb halat. A nagy Debreczen is beolvastotta a kis Bódogfalvát, melyet nem török tatár, nem Szejdi basa pusztított el. Mert az 1657. decz. 4-kén tartott tanács ülés jegyzőkönyve lakonikus rövidséggel jelenti: „Bódogfalva magában elpusztult.“ A történeti igazság pedig az, hogy az elpusztulást a hatalmas szomszéd több mint félszáz esztendő alatt öntudatos, következetes intézkedésekkel készítette elő, — amelyek mind azt célozták, hogy Bódogfalva népe Debreczenbe való átköltözésre csábítsák, kényszerítsék.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazok a jóbarátok, ismerősök, akik kisleányunknak temetésén megjelentek, részvételükkel fájdalomukat enyhítették, fogadják ez utoz kifejezett köszönetünket. Ben-dek Árpád és neje.

— Halálhíres. Govrik Márton, a Ferencz József rend lovagja, ki a régi rendszer idejében mint a sárréti járás főszolgabírája évek évek hosszu során keresztül Debreczenben lakott, életének 79-ik évében mező petri birtokán elhunyt. A megboldogult oly tisztviselő volt, ki a szomorú időkben is (50—60-as évek) megmaradt igaz magyar embernek s ez által mindenkinek becsülését és tiszteletét érdemelte ki. Béke poraira!

— Ujgyelet van alakulóban „Debreczen és vidékének állatorvosi egylete“ czim alatt. Az egylet ideiglenes elnöke F a r a g Miklós kerületi állami állatorvos székhelye Debreczen. Az alapszabályok belügyminiszterhez felterjesztették.

— Az István malom veszelme. Az István malom három emeletes raktára még mindig ég 36 órával a tűz kitérése után. Az összes emeletek leégtek. A négy kormos, megredezett fal között 3—4 méter vastag rétegben van összehalmozva parázs tüzzé változott buza, liszt, juta anyag, deszka és gerenda. Néha néha magas lángok csapnak ki a falak közül, az ajtókon pedig izzó lávaként ömlik ki az égő liszt, melyet folyton vízzel locsolnak. A szomszédos két malomról is szakadtan vizs sugár ömlik a tűzre, hogy siettesék annak elalvását. Ejjel nappal főlvtáva jelen- tékeny számu őrség van felállítva malom- munkásokból, tüzoltókból. A mut éjjel Péter Gábor segéd tiszt vezetése alatt 24 tüzoltó, Publik Ernő malom tüzoltóparancsnok vezetése alatt 60 malommunkás dolgozott a vízfecskenő gépek mellett.

A honvédségtől is még este segítséggel kértek, mert a raktár északi fala kidőlésset fenyeget, ami szélvihar esetén igen nagy veszedelmet okozhat, mert a szél szerte hordja a tüzesüzöket. Esti 9 óratól éjféli 1-ig Borbély Ferencz hadnagy parancsnoksága alatt föl- váltva egy-egy század honvéd volt kirendelve segítséggel. A honvédek fegyelméletten, tölök várható dicséretes buzgó odaadással szolgál- totok. Az éjfélok támadt fenyegető viharban, mely ma egész nap dühöngött, szükséges is volt a legnagyobb fokú éberség. A futó zápor keveset ártott a tűznek.

A kár biztosan még ma sem állapítható meg; de miután az oltási és védelmi munká- latok között mindkét malomban az egész és félgymányok átmedvedtek, a kár értéke háromszázezer forint körül van, mely hétfő- sító társulatnál van biztosítva. S e s z t i n a Lajos malom társulati elnök tegnap délután mindezen társulati igazgatóságát értesítette a katasztrófáról.

Ezen levél tartalma következő volt: A két malom közötti nagy raktár ismeretlen okból tegnap este leégett. Hozzávetőleges szá- mitás szerint 13,000 mm. liszt, 7800 mm. buza, több ezer db. juta zsák és a magtár felszerelések egy része elégett. A malomépü- letekben is jelentékeny kár van. Egész és fél gyártmányok pedig átmedvedtek a védelmi munkálatok között. A leltározást egyik igaz- gatóság, Simonffy Emil küldöttségi tag, a rak- tárnok, főmólnár jelenlétében Paksy kir. közjegyző folytatja. A leltározás után az elpusztult anyag pontosan k mutatható lesz. A fél- és egész gyártmányok felvételnek ugyan, de mivel azok becsülés tárgyát képezik, érintet- lenül maradnak. Tudatja továbbá az elnök ur a biztosító társaságokkal azt is, nehogy a forgalom hátrányt szenvedjen, elhatározták a készletben lévő liszt szállításának eszközölését és az utban levő vagy megrendelt buzáknak átértelét. Ezt annyival inkább tehették, mert az egyik biztosító társaság jelenlévő

igazgatója ösmervén a malom könyveinek kifogástalan pontosságát, ki nyilatkozta, hogy a b. társaságok ez ellen nem tesznek kifogást. Felkérte végül a b. társaságok igazgatóit, hogy a károk felbecsülésén haladéktalanul megbizottakat küldjenek.

A malom az üzemet vagy szombaton, vagy va-árnap előrelátólag újra meg- kezdheti. Addig a munkások a túzóttással és védelemmel erősen igénybe lesznek véve. — A malom liszt készlete eddig szerint 24000 métermázsá volt, melyből mintegy 10000 m. maradt meg. Az elégett liszt többnyire közép- mőszögű. Ilyen nagy tömeg is csakazért volt föl- halmozva a raktárakban, mert ez időszerint a lisztárak nem állanak arányban a magas buza árakkal. A malom vesztesége a tűzkár biztosítás mellett is tetemes lesz. A részvé- nyesek azonban nem félhetnek e miatt attól, hogy osztalékot nem kapnak, mivel a tár- sálat 74040 frt tartalék alappal rendelkezik. A társulatnak 370200 frt. alaptőke mellett 697159 frt. tartaléktőkéje van. A mult évi mérleg 1.616.317 frt. 94 frt. aktívát, ugyan- anyi passzívát tüntetett fel. A malom örlőképe- sége 450000 métermázsá. — A mult évben negyedszázalékosan gyártott. A belfogyasztáson kívül Fiumén át sokat szállít Angliába és Franciaországba, különösen Glasgowba, Londonba, Liverpoolba, Párizsba, Triestben át Brazíliába, Kassa-Oderbergin át a magyar vámos daczára Boroszlóba (sok korpát is) és Berlinbe. Gyártmányai minden- kor elsősorban voltak elismerve és a villágkiállításokon mindig első kitüntetések- ben részesült. — A malom újabbokai fényes fejlődése Sesztina Lajos elnök, Szepessy Gusztáv és Mayer Emil igazgatók nevével szoro- san össze van fűzve. — A budapesti malomk után ez az ország legnagyobb és legjobb for- galmu malma.

— Halálhíres. Fájdalmas csapás éret Fenyvessy Bélát a „Phoenix“ biztosító társa- ság derék titkárá. Anyósa Löwenberg Józsefa élete 65-ik évében elhunyt.

— Házi gazdák figyelmébe. A tüzendé- szeti törvény rendelkezése szerint mindazon házi gazdák, kik udvarokon vízzel telt hordó- kat nem tartanak, a legszigorubbán fognak megbüntettetni.

— Orvos György mint rendőr. Orvos György tegnap megháldta a rendőrségnek a vele tett sokröndbeli szíveséget. Egy Szabó Ferencz nevű csavargó a Gorovi szállodás pinczéből ellopott öt üveg pezsgőt. Egy rendőr úzbe vette, de a gyors lábú tolvajt, aki futásközben dugóhúzó jukában letörte egyik üvegnek a nyakát és úgy hürpentett a pezsgőből, nem érte utól. Egyszer csak fel tűnik a közeli látóhatáron Orvos György az ő agárláibaival és három ugrás után lefűlelte a két lábú vad. — Ugy e most quittek vagyunk? szólott Gyurka nemes öntudattal.

— Eke próba a Pallagon. Balogh György, Faragó, Clayton Sutleworth és Mayer-féle kettős ekékkel több gazda jelenlétében eke próbát tartottak a Pallagon. A Balogh-féle eke a debreczeni gazdag igényeinek felette megfelel. Derekasan is működött.

— Közkórház építésének megkezdését ed- dig az halogatta, hogy a miniszter nem választott az idevonatkozó közgyűlési határo- zata. Az építési anyagokat, mindazáltal javá- ban szállítják a kórház udvarára. Most is csak arról értesít a miniszter, hogy ezen határozat tárgyalás alatt van.

— A kard kiküszöbölése a német lovas- ságnál. Berlinből jelentik, hogy a lovasság körében mozgalom indult meg arra, hogy a kardot kiküszöböljék a lovasságnál. Erre az szolgál okul, hogy a mostani harcsmód szer- rint, amely mindinkább tért hódít, a lovasság gyalogosan csatároz és ebben erősen akadá- lyozza a kard és lándzsa, miért is ezeket ki- kell küszöbölni. De a lovasság kiképzése is sokkal egyszerűbb és célirányosabb lesz, ha a kardot elvetik. Hanem mégis nagy ellen- mozgalom indult meg a kard megtartása érdekében. Ezek azonban csak külső okokra támaszkodnak: ilyen a kard iránti hagyó- mány, a disz, amelyet a kard kölcsönöz a katonának. Mivel fogának ezután büszkélkedni a lovasok, ha nem a lecsüngő, hosszú karddal? Oda lenne a huszárelét legszebb romantikája Nem is tudnánk egyhárom hozzászokni a meg- kadtalanított gyűrűmar.

x. Mezey János dalszarnokában a Patter- mann Ferencz udvar kertjében ma Mz. Salm gyors rajzoló és festő bohóc fog fellépni. Ezen kívül Ilkay Margit énekeső, az elis- mert szép hangu énekeső ma lép fel legelő- szőr. Holnap pedig a Váradai testvérek énekes tánczos és ezitera művészek lépnek fel.

x. Scheiner orfeuma Vilmos Lajos sör- csarnokában tartja előadásait. Lenayel Margit, Nóra Anna, Mayerboffer Ada énekesnők, a Schiner testvérek — kitűnő komikusok — Fürst Károly magyar és német komikusok, Vári Kálmán az országzserte ismert magyar énekes, Weiser komikus mindannyian bebizo- nyítják azt, hogy a társaság a közönség párt- fogását megérdemli. Kunódy Károly karmes- ter szintén dicséretet érdemel.

talapzatáról. — Még talán az arra vetődő rendőröknek sem jut eszébe, hogy érvénye- síték a rendőri tekintélyt. A város állandóan tart egy kertészt, ez pedig munkásokat is sokat foglalkoztat a kevésbé látogatott nép- kertben, akik árgus szemekkel őriznek egy fűszálat is; de az emlékkerteket, a melyek igaz, hogy szorosan véve nem képez- nek városi tulajdont, ambár nagyrétkü em- lékoszlopok, szépültetmények vannak ott s éjjel nappal nagy forgalom utjában esnek, nem érdemesitk gondosabb vigyázásra. Ha a Csokonai kör sem akar oda állandó felvi- gyázót alkalmazni, a hogy az már tervezve volt: talán lenne némi foganatja annak, ha az iskolák igazgatói minden tanulóknak lekére- köznék, hogy vegyék ok vigyázásuk alá a kerteket; szőlitsanak meg mindenkit, aki az ültetmények, az emlékek épsége ellen cse- lekszik. — i. —

Közgazdaság.

A vetések állása Debreczen vidékén.

A vetések állásáról és a mezőgazdasági állapotról máj. hó 30-tól jún. hó 5-ig bázáró- lag, a földmivelésügyi m. kir. miniszterium- hoz, állandó gazdasági tudósítottól beérkezett jelentések alapján, a következőket közölhetjük:

A gyakori esőzések és az ezzel járt kedvező meleg időjárás a növényzetre s leg- inkább a vetésekre nézve üdítő jó hatással volt; uéhol ugyan kisebb területen szárazság uralkodott s a tenyészet nem fejlődhetett, sőt helyenként hanyatlott, mert az esőnek hiányát érezték, mindazáltal az országos átlag szerint a vetések a rosz kivételével, kielé- gítőek. Az ősziek leginkább kalászuk, a tava- sziai bokrosodásuk által sokat fejlődtek, szép üde zöld színet ug az ősz, mint a tavaszi nagybőrra megtartotta, helyenkint azonban, a hol sok eső vagy szárazság volt, megsá- rult vetések is láthatók.

A buza a Tisza bal partján is legin- kább közepes, csak Hajdu- és Szabolcsvár- megyékben találhatók nagyobb kiterjedésben ritka és gazos buzák, a mennyiben az utóbbi napokban beállott forró, száraz szél miatt nem fejlődhetek kellőleg; kalászat hányja; Bihar, Szatmár- és Szilagyvármegyékben a kővérebb vetések, az esőzések miatt meg- dőltek.

A rozs általában sokat javult, úgy hogy Hajdu-, Szatmár- és Szabolcsvár- megyékben átlag közepes, sőt Szabolcs egy részében és Szilagyvármegye közepén; Békés, Biharvármegyében sok helyt gyenge s most már, minthogy részben el is virágzott, nem igen van remény javuláshoz. Biharban és Hajdubáza itt-ott szilopy pusztítja.

Az arpa is szépen fejlődött, bokroso- dott s többnyire igen jól áll, — sok helyet közepes felül; kivétel tesz Bihar-, Szabolcs vármegyék egy két vidéke, a hol gyenge, visszamaradt; Biharban a csiga tesz benne sok kárt.

A zab sokat gyarapodott, bokrosodott, itt is általában jó közepesreünek mondható.

A tengeri Békés-, Hajdúvármegyékben legtöbbnyire jól fejlődik; Bihar- és Szilagy- vármegyékben néhol gazos s az esős időjárás miatt nem volt kapálható. Szatmárban és Biharban helyenkint férgek pusztítják.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karezag Vilmos.

Hamisított fekele selyem.

Ha elégetünk a vásárlandó kelméből egy darabkát, az esetleges hamisításra azo- nál rájövünk. A valódi, tisztán festett selyem rögtön összeráncosodik, hamar ellobban és kevés világosbarna hamut hagy hátra. A hamisított selyem (mely hamar szallónásodik és török) lassan ég, kivált a „keresztzsalak“ maradnak izzók (ha nagyon telítve vannak festékkel), sőtétharna hamuja van, s ez, a valódi selyemmel ellenkezőleg, nem ráncosodik hanem összeszavarodik. Ha a valódi se- lyem hamuját összevonomjuk, az porrá válik, a hamisított nem. G. Henneberg (os. és k. udv. szállító) selyemgyári raktára Zürich kézséggel küld bárki- nek valódi selyem-mintából, s portó és vámmentesen szállít egész ruhákra valót, vagy végszáma. (4)

Orvosi tekintélyek által
vese, huygudra, köszvény és hólyag bán- talmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainá. rendelve.

Salvator

— égvényes vasmentes savanyúvíz —
szénsavdús, lithlum tartalmu forrás
Borral használva igen kellemes üdítő italt szolgáltat.
Kapható savanyúvíz-erősekedekben s legjobban pöbgyezterben.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Egy számfelletti kiváló

jó karban lévő nyolcz lóerejű

Cséplő garnitúrát

teszek eladóvá és esetleg cséplőmunkát is vállalok.

A gép itten helyben megtekinthető.

Berger Henrik,

Kardos Lászlónál

czegléd-utca.

Kaphatók legnagyobb választékban

teher és színes nyári

Piké, Trikó és Plüché

paplanok,

fürdő köpenyek, ruhák,

dörzstörülközők,

nyári mosó

női ruhaszövetek.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

SZÉCHENYI-UTCA.

Mindenféle diszes és egyszerű

könyvkötői

munkák

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítetnek.

A nyári táncmulatságokra

Szabó Lajos fiai

czégnél

nagy választékban kaphatók

Francia Bafiszok,

Zephirek és atlas Satin.

gyapjú Voile-ok,

Cretonok

olcsó, szabott árakban.

Csodaszertü a siker.

Szeplő, tisztátalan arczsín, sárga folt stb. bizton eltűnik a Bergmann és Társa, Drezda

Bergmann liliomtejszappan

napontai használat után.

Kapható 45 krért Dr. Rothsehnck V. Emil gyógyszerárában.

Leszállított árak.

Atyántól által vett

üveg porcellán

konyha berendezési

üzletben tulhalmozott raktár miatt az összes

asztali tea, kávé, mocca készleteket

függő lámpákat, fa és bádög tálcákat,

virág vázákat, diszkorsókat.

A mai naptól

leszállított gyári árakon

szolgálom.

Tisztelettel

iff. Pájer József.

139.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVÁN“ gőzmalom

készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kp
A. Asztali dara nagyszemű	18 60
B. Szinte középszerű	17 60
O. Királyliszt	17 60
1. Lángliszt	17 40
2. Montliszt	17 —
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	16 40
4. " 2-od rendű	16 20
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	15 80
6. " szinte 2-od "	15 —
7. Közép kenyérlisz 1-ső	14 60
8. " " 2-od "	14 —
8 1/2. Barna " 1-ső	13 40
8 3/4. " " 2-od. á 70 klgr.	12 40
9 Lángliszt " á 70 klgr.	10 —
10 Veres liszt " á 50 klgr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 "	5 40
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.	4 60

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennemeltet egyezmény folytán szintén beszüntelt.

Debreczen, 1891. Április 21.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettá jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészségé érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kétféle kizáró legyen. Telje meggyugással és bizalommal használható a

Les dernieres Cartoncheus Braunstein Frères

PÁRISI GYÁRÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztók közönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czégük nevét kinyomú, a mit pedig a tisztas gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapszámit és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizást híszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartonches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelemztetünk mindenkit, hogy papírosunk czimlapján czégünk neve áll

BRAUNSTEIN FRÉRES

Cigarettapapírunk és hüvelyek gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. sz. alatt létezik.

Bécs, 1873. Erdemérem	Budapest, 1885. Nagy díszokl.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	NP alánkán, 1887. Arany érem.	London, 1878 Díszoklevél.

Csik József

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi portland-cement- és vizhatlan mészgyár

BECCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. Rudolf-rakpart 8.

ajánlja a t. építész és építőmester urak építkezési vállalatok földbirtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő-közönség kényelmére

Debreczenben Szabó Zsigmond fűszerkereskedő urnál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-cement és vizhatlan mész

folytonosan legjobb és egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867. Bronz érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst érem.	Ujvidék, 1875. Arany érem.	Szeged, 1878. Erdemérem.	Trieszt, 1883. Arany érem.

Tulhalmozott áruraktáram miatt

elhatároztam magamat, hogy árúimat, u. m.

Vásznakat, zefíreket, kávésterítékeket, fekete és színes selyem kendőket, nap és esernyőket, különösen

férfi kalapokat, nyakkendőket, férfi, női és gyermek czipőket, házi czipőket és papucsokat, bőröndöket, fehérneműeket, férfi és női ingeket,

háló pongyolkákat, kék színes lengyelkéket és kötényeket, finom nyári trikókat,

NŐI és GYERMEK HARISNYÁKAT, diszárak, tajtékpipák, zsebkések, zsebtárczák, nagy pénzes erszények és nagyon sok itt fel nem sorolható

férfi és női ozikkeket

olcsó árak mellett

bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére. Az árakat oly annyira leszállítottam, hogy **teljesen gyári árakat számítok** és így helyben csakis nálam vásárolható legolcsóbban. Szíves tömeges partifogást kér mély tisztelettel

SCHÖNBERGER VILMOS

DEBRECZEN. a városháza alatt.

Legjobb asztali- és üdítőital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS.

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége József főherczeg

— asztalán rendes italul szolgál. —

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is ép úgy mint hazánkban általános a kolera megbetegedés ellen **præservatív** gyógyszernek bizonyult. — Mindazon tisztelt fogyasztóink, kik ezen asványvizet akár borral, gyógycelemekre, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják kérjük azt rövidítve

ÁGNES

forrás néven kiszolgáltató. — A nagyérdemű közönségnek asványvizünket szíves jóindulatába ajánlván, maradtunk teljes tisztelettel az **ÁGNES**-forrás **utkezelősége Mohán.**

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható. — Országos főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb. kir. udv. asványviz-szállító-nál. BUDAPEST, Erzsébet-utca 8. sz.

AZ ÁGNES-FORRÁS KÜLÖNÖS ELŐNYEI:
Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színetét nem változtatja. Természetes ízét kellemessé teszi, a miért is a vendéglős uraknak keverékü. Spritzers előnyös szolgálatot tesz.

Legjobb asztali- és üdítőital.